Language Related Research
E-ISSN: 2383-0816
https://lrr.modares.ac.ir
https://doi.org/10.29252/LRR.14.2.10

Tarbiat Modares University

Vol. 14, No. 2, Tome 74
pp. 327-361
May & June 2023

An Investigation of the Quality of Bilingual English-Persian and Persian-English Dictionaries: The Attitudes of the Iranian Translators, Instructors, and Students

Amir Zand-Moghadam[1] & *Ali Malmir*[2*]

Received: 31 July 2021
Received in revised form: 27 September 2021
Accepted: 14 October 2021

Abstract

Due the importance of the lexicography and the scarcity of empirical research on the attitudes of the bilingual dictionary users, the current mixed-methods research attempted to investigate Iranian EFL learners, teachers, and translators' attitudes toward the equality of the online and off-line bilingual English-Persian dictionaries. In doing so, first, a five-point Linkert scale questionnaire including 30 multiple-choice and five open-ended items that was developed and validated by the researches, was filled out by 34 translators, 86 university professors who taught translation courses at BA, MA, and Ph.D. levels, and 254 English translation studies students. Then, 10% of the participants were orally interviewed. Finally, focus group discussions (FGDs) were carried out with translation students. Participants mentioned negative attitudes toward the use of the current bilingual Persian-English dictionaries and they mentioned problems such as inadequate equivalents, inappropriate translations, obsolete use of Persian words, absence of all meanings and so forth. They mentioned that printed dictionaries were better than off-line and online ones. Kruskal-Wallis test showed no significant differences among the attitudes of the three groups of the participants. The findings of this study can help Iranian lexicographers develop better printed, offline, and online bilingual English-Persian dictionaries.

Keywords: Attitudes Toward Bilingual Dictionaries; Bilingual English-Persian Dictionaries; Lexicography; Offline and Online Dictionaries

1. Associate Professor of English Language Education, Department of English Language &Literature, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran
Email: zandmoghadam.amir@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8555-8481
2. Corresponding author: Assistant Professor of English Language, Department of English Language, Imam Khomeini International University (IKIU), Qazvin, Iran
Email: malmir@hum.ikiu.ac.ir, ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1589-0301

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]

[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

1. Introduction

The important position of English language as the most commonly used international language that is the first language of the United Nations and the mostly learned language of the world, has prompted its inclusion in the Iranian educational system from high school to university. Moreover, the translation from English language into Persian and vice versa has been very important at least from two centuries ago because of the extensive relationships between Iran and the English word (Safavi, 2015). Many attempts have been made to develop bilingual English-Persian dictionaries specifically over the past 100 years and some successful dictionaries have been compiled in Iran for this purpose (Lotfipour Saedi, 2013). Currently, many printed hardcover bilingual dictionaries and a dozen more off-line and online e-dictionaries are used by Iranian language learners, instructors, and translators. Despite all the attempts in lexicography in the Iranian context for developing better bilingual English-Persian dictionaries and despite many theoretical strengths claimed for such dictionaries, very few empirical studies have been done to date to investigate the effectiveness and comprehensive of the hardcover and e-dictionaries from the perspective of the real users. Accordingly, the present study sought to investigate Iranian EFL learners, teachers, and translators' attitudes toward the quality of the available online and off-line bilingual English-Persian dictionaries using a mixed-methods research design. Specifically, the current study was launched to answer the two following research questions.

Research Questions:

1) What are the attitudes of Iranian language learners, professors, and translators toward the quality of bilingual English Persian dictionaries? What are the most important features of a good dictionary? And what are the most useful hardcover, off-line, and online bilingual English-Persian dictionaries?

2) Are there any significant differences between the attitudes of Iranian language learners, professors, and translators toward the quality of bilingual offline and online English-Persian dictionaries?

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]

[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

2. Literature Reviewe

Lexicography has always been a very crucial practice for the communication among world languages specifically after the 18th century when trade, travel, and socio-political relationships among nations exponentially increased (Atkins, 1991). Lexicographers claimed that a good quality dictionary should possess some specific characteristics the first of which is the number of the words a bilingual dictionary includes (Hartmann et al., 2012; Nelson, 2020). The quantity or the number of the words a dictionary covers is still the most important element in its success. The inclusion of various meanings of the target words with regard to their different parts of speech and derivative forms also are remarkably important. However, deciding about the sequence of the meanings of the words was a difficult task for the early lexicographers although the new technologies and corpora can help the current lexicographers in better ways compared with their earlier counterparts. Researchers also claimed that the equivalents for various parts of speech are also important yardsticks for the quality of a dictionary (Bergenholtz & Agerbo, 2015). Moreover, according to lexicographers, a comprehensive and successful dictionary should also provide the most important collocations, multiword expressions, and idioms of the target language with very effective L1 equivalents (e.g. Cowie, 2009; Fuertes-Olivera, 2016; Ghanei Fard, 2005).

Providing the dictionary users with correct L1 equivalents is the biggest challenge in developing any bilingual dictionary. Hartmann (2001) said that, the appropriateness of the L1 equivalents seems to be the most important foundation for an effective dictionary. Of course, providing appropriate equivalents for all single words, multiword expressions, idiomatic expressions, and proverbs is a daunting task which requires extensive and assiduous work, cost, and time. Rundell (2012) mentioned that he appropriate equivalents can be singled out as the best the Rosetta Stone for judging the quality of bilingual dictionary. Dictionaries should also provide correct orthography and pronunciation for all the entries. Accordingly, dictionaries cannot represent all the dialects and accents of the same language and therefore they should limit

their pronunciation to more standard dialects and accents. Lexicographers have also stated that bilingual dictionaries can and should provide very short examples for some of the most important words and wherever it is possible they should also include pictures, maps, charts, and visual and schematic representations to help the users get the appropriate meanings (Durkin, 2016).

Bilingual dictionaries should also provide users with the required information about the degree of formality and informality, the slang or colloquial usage, the ordinary or literary use, the archaic or current use of the words, and some information about the grammatical behaviour of the words. Using reader-friendly phonetic symbols to show the correct pronunciation is also of utmost importance from the point of lexicographers all over the world (e.g. Cowie, 2009; Hartmann et al., 2012; Jackson, 2013).

The above-mentioned criteria, as the most important criteria for comprehensive and effective bilingual dictionary, stand true for both printed and e-dictionaries. Of course, e-dictionaries enjoy some unique features like greater space for lexicographers to develop more comprehensive dictionaries without concerns for the entries that can be put in the same page and the print matters. Moreover, e-dictionaries can be upgraded more easily and quickly in comparison with the printed dictionaries (Nelson, 2020).

Concerning the quality of the bilingual Persian to English dictionaries, most of the aforementioned criteria have been pointed out by Persian lexicographers (e.g. Doroudian, 2013; Rezaei, 2009; Vosoughi, 2004).

Persian lexicography has also witnessed many positive changes in the turn-of-the-century in comparison with earlier versions of the dictionaries that developed in the late 19th and early 20th centuries. Nonetheless, most of the claims about the quantitative nature of such dictionaries including both hardcover and e-dictionaries has been made by the dictionary developers and the lexicographers who helped the development of those dictionaries. Unfortunately, comparatively little empirical research has been done to investigate the quality of such dictionaries from the viewpoint of the true users

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]

[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

of these dictionaries including language learners, instructors and university professors, and translators. Therefore, the present study aimed at filling this research gap in bilingual dictionary lexicography by examining the attitudes of the three aforementioned users of such dictionaries.

3. Methodology

The current mixed-methods study was conducted in some consecutive stages. First, a five-point Linkert scale questionnaire comprising 30 multiple-choice and five open-ended items was developed by the researches based on the existing literature about the quality of effective bilingual dictionaries and the attitudes of the lexicographers. The developed questionnaire was later validated in a pilot study and a reliability index of 0.84 was obtained and the needed modifications were made. Second, the developed questionnaire was distributed to the dictionary users in Iran (*N*=374) and 34 translators, 86 university professors, and 254 English translation studies students completed the questionnaire and sent it to the researcher through online social channels or in person. These participants were selected from the students and university professors at the State and Azad universities located in the capital cities of 20 Iranian provinces. The translators were also selected from among the successful Iranian translators who were the managers of formal translation institutes. After analysing the quantitative data gathered through the questionnaire, 10% of the participants were orally interviewed. During the final stage, some focus group discussions (FGDs) were conducted with 26 of the translation students to further delve into their attitudes about a quality of bilingual English-Persian dictionaries.

4. Results

Based on the study results, all three groups of participants mentioned that the current online and off-line bilingual English-Persian dictionaries had some

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]

[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

serious problems with regard to the content, coverage, equivalents, up-to-datedness, and availability. Moreover, participants mentioned that most of these dictionaries suffered from inadequate equivalents, inappropriate translations, obsolete use of Persian words, absence of all meanings, lack of correct sequence of various meanings, absence of some recent idiomatic and multiword expressions and so forth. Generally, they pointed out that printed dictionaries had higher qualities than e-dictionaries including both off-line and online ones. Furthermore, data analysis using Kruskal-Wallis test revealed that the three groups of the participants had rather similar attitudes toward the shortcomings of the current bilingual English-Persian dictionaries. The attitudes were not significantly different from each other ($\chi^2_{(2)} = 1.452$, n=374, p= 0.314 > .05). The findings of the present study can provide some insights for Iranian lexicographers to develop more effective and comprehensive bilingual dictionaries and specifically they can develop a new generation of e-dictionaries which are more comprehensive and useful for the users.

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]

[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

جستارهای زبانی
دوماهنامهٔ بین‌المللی
د۱۴، ش۲ (پیاپی۷۴)، خرداد و تیر ۱۴۰۲، صص ۳۲۷- ۳۶۱
مقاله پژوهشی
http://dorl.net/dor/20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی از دیدگاه مترجمان، مدرسان و زبان‌آموزان ایرانی

امیر زندمقدم [۱]، علی مالمیر [۲*]

۱. دانشیار آموزش زبان انگلیسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
۲. استادیار آموزش زبان انگلیسی، گروه مترجمی زبان انگلیسی، دانشگاه بین‌المللی امام‌خمینی (ره)، قزوین، ایران.

تاریخ دریافت:۱۴۰۰/۰۵/۰۹ تاریخ پذیرش:۱۴۰۰/۰۷/۲۲

چکیده

با توجه به اهمیت فرهنگ‌نگاری دوزبانه و نیز فقدان تحقیقات میدانی در زمینهٔ دیدگاه استفاده‌کنندگان از فرهنگ‌های دوزبانه، مطالعهٔ آمیختهٔ حاضر به بررسی دیدگاه‌های مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان ایرانی نسبت‌به کیفیت فرهنگ‌های مکتوب و برون‌خط/برخط دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی پرداخته است. مطالعهٔ آمیختهٔ حاضر در چند گام اصلی انجام شد. نخست، پرسش‌نامهٔ لیکرت با سی سؤال پنج‌گزینه‌ای و پنج سؤال تشریحی که محققان آن را طراحی و اعتبارسنجی کرده بودند، توسط ۳۴ مترجم، ۸۶ استاد دانشگاه که مدرس دروس مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری رشتهٔ مطالعات ترجمه بودند و ۲۵۴ دانشجوی رشتهٔ کارشناسی مطالعات ترجمه، تکمیل شد. در گام دوم، به‌صورت تصادفی با ۱۰ درصد از مشارکت‌کنندگان در بخش کمی مطالعه از طریق مراجعهٔ حضوری، تماس تلفنی، و یا از طریق شبکه‌های مجازی اجتماعی مصاحبه به‌عمل آمد. در گام آخر، بحث‌های گروه کانونی با برخی دانشجویان مطالعات ترجمه صورت گرفت. تجزیه‌وتحلیل مشترک داده‌های کمی و کیفی روشن ساخت که مشارکت‌کنندگان دیدگاه منفی نسبت‌به کیفیت فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی داشتند و علی‌رغم بهتر دانستن کیفیت فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی نواقصی نظیر پوشش کم واژگان چندکلمه‌ای، اصلاحات، کلمات هم‌نشین، انشقاق‌های آن‌ها، کمبود مثال‌های مفید و به‌روز نبودن معادل‌ها را برای آن‌ها برشمردند. همچنین، مشارکت‌کنندگان معتقد بودند که کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ مکتوب به مراتب از فرهنگ‌های برون‌خط و برخط بهتر است. آزمون غیرپارامتری کروسکال ـ والیس نشان داد که تفاوت معناداری بین دیدگاه‌های مدرسان،

* نویسندهٔ مسئول مقاله: E-mail: malmir@hum.ikiu.ac.ir

مترجمان، و زبان‌آموزان نسبت‌به کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی و بالعکس وجود نداشت. فرهنگ‌نگاران می‌توانند از نتایج این مطالعه در تهیه و تدوین فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس بهره ببرند.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی، فرهنگ‌نگاری، دیدگاه استفاده‌کنندگان از فرهنگ دوزبانه، فرهنگ‌های مکتوب و برون‌خط/برخط.

۱. مقدمه

گسترش زبان انگلیسی به‌دنبال خیزش امپراتوری انگلستان در قرون جدید میلادی و به‌خصوص در قرن‌های هجدهم و نوزدهم و نیز تعاملات گستردهٔ سیاسی، علمی، و فرهنگی بین این زبان و زبان فارسی باعث اهمیت یادگیری این زبان و نیز ترجمه از این زبان به فارسی و بالعکس شده است (لطفی‌پور ساعدی، ۱۳۹۲). پس از پایان جنگ جهانی دوم، با ظهور آمریکا به‌عنوان ابرقدرتی انگلیسی‌زبان و انتخاب زبان انگلیسی به‌عنوان زبان رسمی اول سازمان ملل، این اهمیت دوچندان شد و هم‌اکنون به‌دلیل نشر بسیاری از آثار علمی جهان به زبان انگلیسی نیاز به فراگیری این زبان و ترجمهٔ بین‌زبانی برای گویشوران ایرانی در سطح دانشگاه به نیازی جدی و همیشگی تبدیل شده است.

از زمانی که اولین فرهنگ دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی در سال ۱۷۷۷ م به سفارش کمپانی هند شرقی توسط دانشگاه آکسفورد انگلستان برای تعلیم نظامیان انگلیسی در شبه‌قارهٔ هند تدوین شد، نزدیک به ۲۵۰ سال می‌گذرد و دراین بازهٔ زمانی فرهنگ‌های دوزبانهٔ متعدد و متنوعی چاپ شده‌اند (صفوی، ۱۳۹٤). اولین تلاش‌ها توسط ایرانیان فارسی‌زبان برای تدوین فرهنگ‌های دوزبانه با کار منظوم شاهزاده فرهادمیرزا معتمدالدوله با عنوان «نصاب» در سال ۱۸۵۳ م شروع شد و در قرن بیستم با *فرهنگ دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی* (سلیمان حییم) و پس از آن *فرهنگ معاصر پویا* (محمدرضا باطنی)، *فرهنگ گستردهٔ پیشرو انگلیسی به فارسی* (منوچهر آریان‌پور)، و *هزاره* (محمدعلی حق‌شناس) تکمیل شد. در ده‌های اخیر، فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی به انگلیسی و نمونه‌هایی از فرهنگ‌های برخط/ برون خط نیز تولید شده‌اند.

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

تاجایی که دانش نگارندگان مقالهٔ حاضر اجازه می‌دهد، این فرهنگ‌ها همگی براساس دانش شخصی نویسندگان نگاشته شده‌اند و کار میدانی خاصی که دیدگاه‌های مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان دانشگاهی ــ که استفاده‌کنندگان اصلی این فرهنگ‌ها هستند ــ را منعکس کند، انجام نشده است و برخی از محققان حوزهٔ فرهنگ‌نویسی خواستار تحقیقات بیشتر در این زمینه شده‌اند. برای مثال، برخی تحقیقات پس از بررسی سیر فرهنگ‌نویسی در ایران، خواستار پژوهش میدانی جدی و گسترده در حیطهٔ فرهنگ‌نویسی دوزبانه در ایران شده‌اند. بنابراین، تحقیق آمیختهٔ (کمی ـ کیفی) حاضر تلاش کرده است این خلأ تحقیقاتی را با انجام مطالعهٔ دیدگاه‌های مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان سطح پیشرفته دربارهٔ کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس مکتوب وبرخط/برون‌خط مورد بررسی دقیق‌تری قرار دهد.

۲. پیشینهٔ پژوهش

فرهنگ‌نگاری[۱] از دیرباز در جوامع بشری فعالیتی مرسوم بوده است و در عمدهٔ مراکز تمدنی، علمای زبان اقدام به نوشتن فرهنگ‌های دوزبانهٔ منثور و منظوم کرده‌اند، اما مشکل عمدهٔ فرهنگ‌های اولیه به‌گفتهٔ آتکینز[۲] (1991)، حجم محدود واژگان آن‌ها و یا محدود بودنشان به زمینهٔ مطالعهٔ خاصی بوده است. در طول تاریخ زبان‌های تمدن‌ساز بشری نظیر زبان‌های بابلی، عیلامی، یونانی، لاتین، عربی، فارسی، چینی و زبان‌های نوپای اروپایی مانند انگلیسی و فرانسوی فرهنگ‌های دوزبانهٔ بسیاری تهیه و تدوین شده‌اند. ولی به‌دنبال گسترش صنعت چاپ در اروپا و استیلای زبان‌های اروپایی عصر استعمار و نیز اقبال دولت‌ها به مراودات سیاسی، نظامی و اقتصادی با همدیگر، دورهٔ نوین تهیه و تدوین فرهنگ‌های دوزبانه آغاز شد که زبان فارسی نیز از این قاعده مستثنا نبود و از اواخر دورهٔ قاجار فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی و فرانسوی ـ فارسی در ایران رواج یافت (دبیرسیاقی، ۱۳۶۸؛ درودی، ۱۳۹۲).

فرهنگ‌نویسی چه درمورد زبان فارسی و چه هر زبان دیگری از یک سری اصول و قواعد علمی پیروی می‌کند. مهم‌ترین و اولین ویژگی فرهنگ‌های واژگانی دوزبانه تعداد کلمات آن‌هاست و به هر تعداد که کلمات یک فرهنگ دوزبانه بیشتر باشند، میزان استفاده و مراجعه

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]

[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

بـه آن بیشـتر اسـت. ایـن ویژگـی فرهنـگ‌هـای دوزبانـه از سـوی محققـان واژه‌شناسـی، ریشه‌شناسی و معناشناسی مورد تأکید قرار گرفتـه اسـت(Atkins, 1991; Nelson, 2020 (Piotrowski, & Tarp, 2009, 2018; Whitcut, 1988; Hartmann et al., 2012).

فیورتز-الیویرا (2016)، برای مثال، معتقد است که جامعیت فرهنـگ دوزبانـه بـارزترین و تعیین‌کننده‌ترین عامل موفقیت یـک فرهنـگ واژگـانی و عامـل اسـتقبال از آن اسـت. آتکینـز و راندل[۳] (2008) تعداد کلمات قاموسی یک فرهنگ را شناسهٔ معرفی آن مطرح کرده‌اند و بر این باورند که هرچند جنبه‌های دیگر دانش واژگانی مثل اصـطلاحات و ضـرب‌المثـل‌هـا نیـز مهـم هستند، ولی هدف اصلی استفاده از فرهنگ‌های دوزبانه یافتن معانی کلمات مهم اصلی شـامل افعال، اسامی، صفت‌ها و قیدهاست.

در گام بعدی سیر تحول و تکامل فرهنگ‌های واژگانی، تقسیم‌بندی واژگان و معادل زبـان دوم آن‌ها براساس اقسام کلام اهمیت یافت (رضایی، ۱۳۸۸). لذا، علمای فرهنگ‌نگاری به‌دنبال ایجاد نظم منطقی در شکل و محتوای این فرهنگ‌ها بودند و بنابراین شاخص‌های مهم‌تری نیز معرفی کردند، نظیر این‌که کلمات بهتر است به ترتیب الفبایی و نه موضـوعی در فرهنـگ‌هـای واژگانی گنجانده شود(Bergenholtz & Agerbo, 2015) .

تارپ[۴] (2008) بیان داشته است که تصمیم‌گیری دربارهٔ این‌که معانی مختلف یـک واژه بـا چه ترتیبی در برابر واژه‌های زبان هدف چیده شوند، از دیرباز و همچنان مشکل شـمارهٔ یـک افراد درگیر در تدوین و گردآوری فرهنگ‌های دوزبانهٔ قـوی و قابـل‌اتکاسـت. رانـدل (2012) بیان کرده است که پیچیدگی و سختی تعیین اولویت معانی مختلف یک کلمـه چـالش جـدی در برابر محققان قدیمی‌تر بود که دسترسی به پیکره‌های مدون و گستردهٔ زبانی نداشـتند و ایـن مسئله به نواقص جدی در فرهنگ‌های تولید منجر شده بود.

به گفتهٔ دورکین[۵] (2016)، خاصیت پویایی و زایایی واژگان به‌خصوص در دوران جدید و معاصر برای فرهنگ‌نویسان زبان‌های اروپایی چالش‌های جدی ایجاد کرده بود به‌گونه‌ای کـه فرهنگ‌های تولیدشده بعـد از گذشـت چنـد دهـه کـارایی اولیـهٔ خـود را ازدسـت مـی‌دادنـد و استفاده‌کنندگان از این فرهنگ‌ها مجبور بودند به منابع دیگری و حتی به‌صورت حضوری بـه برخی دانشمندان و لغت‌شناسان مراجعه کنند. مشکل دیگری کـه تعیـین معـانی مختلـف یـک

کلمه و چیدمان آن‌ها را حتی دشوارتر می‌کرد تفاوت بین گونه‌های گفتاری و نوشتاری یک زبان با لهجه‌ها و گاهی گویش‌های مختلف بوده و هست. فیورتز ـ الیویرا (2018) ضمن تأکید بر سختی تصمیم در این موارد، بیان کرده است که استانداردسازی‌های بعدی دربارهٔ لهجه‌ها و گویش‌ها به‌خصوص به‌کمک آموزش رایگان برای همگان، گسترش مدارس و دانشگاه‌ها، گسترش فرهنگ روزنامه‌خوانی و کتابخانه‌سازی، و مهم‌تر از همه رسانه‌های جمعی صوتی و تصویری به فرهنگ‌نویسان کمک کرد که راحت‌تر بتوانند واژگان هدف و معانی آن‌ها را براساس آنچه که از طرف مردمان هر کشوری به‌عنوان گویش و یا لهجهٔ رسمی انتخاب و یا نهادینه شده بود، بیابند و دربارهٔ اولویت چیدمان آن‌ها تصمیم بگیرند.

چالش دیگر فرهنگی‌نویسی، صورت‌های مختلف یک کلمه است که تصمیم‌گیری دربارهٔ آن‌ها نیازمند دانش ریشه‌شناسی و معناشناختی عمیق از دو زبان مبدأ و مقصد است. لذا عمدهٔ فرهنگ‌های دوزبانه پر از توضیحات پاورقی و تکمیلی و بعضاً توضیحات ریشه‌شناسی و تبارشناسی واژگان بودند. جکسون[۶] (2013) این مشکل را برای همهٔ زبان‌ها جدای از رسم‌الخطشان مطرح کرده است.

نکتهٔ مهم در تدوین فرهنگ‌های دوزبانه این است که بنابر پیشینهٔ پژوهشی موجود نظیر تحقیقات اشمیت[۷] (2014)، ویلیامز[۸] (2021)، بیابانگردجوان (۱۳۹۶) و نیشن[۹] (2001, 2013) و برخی دیگر از محققان دانش واژگانی، زبان بیشتر از عبارات دو یا چندکلمه‌ای تشکیل شده است تا واژگان تک‌کلمه‌ای و این درحالی است که بیشتر فرهنگ‌های قدیمی‌تر و نیز برخی از فرهنگ‌های جدیدتر براساس تک‌کلمه‌ها تهیه و تدوین شده‌اند. شناسایی بسامد، معانی، کاربردها و گروه کلمات هم‌نشین برای لغات دوکلمه‌ای و بیشتر امروزه به کمک موتورهای جست‌وجوگر و پایگاه‌های زبانی و نیز پیکره‌های گفتاری و شنیداری ممکن شده است. امری که در سده‌های پیشین برای محققان غیرممکن بود و حتی غیرعلمی هم دانسته‌می‌شد که به‌جای کلمات اصلی به ترکیبات دو و یا سه‌کلمه‌ای آن‌ها نظیر افعال دوکلمه‌ای، افعال چندکلمه‌ای، اصطلاحات، کلمات هم‌نشین و ضرب‌المثل‌ها پرداخت، زیرا در تعیینشان قطعیت کم‌تری وجود داشت (Hartmann et al., 2012).

با توجه قسم کلمه، علاوه‌بر معانی آن‌ها باید تلفظشان را نیز در فرهنگ‌های واژگانی

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

گنجاند. به گفتهٔ اسوینسن[۱۰] (2009)، زبان‌آموزان علاقه‌مند به استفاده از فرهنگ‌های دوزبانه‌ای هستند که تلفظ کلمات را نه‌تنها برای کلمهٔ اصلی، بلکه برای اقسام دیگر کلمه و شکل‌های انشقاقی آن ارائه کرده باشند. البته، اهمیت گنجانده شدن تلفظ برای زبان‌هایی که صورت نوشتاری و تلفظ آن‌ها متفاوت است نظیر زبان‌های اروپایی بیشتر و برای زبان فارسی کم‌تر است (قانعی‌فرد، ۱۳۸٤؛ مرادی، ۱۳۹۲). وثوقی (۱۳۸۳)، اهمیت دارا بودن تلفظ را با اهداف استفاده از فرهنگ لغت مرتبط دانسته و این‌که آیا استفاده‌کننده به‌دنبال ترجمه و یا یادگیری معنای آن کلمه برای مقاصد نوشتاری و یا گفتاری است، در این زمینه نقش دارد.

طبق گفتهٔ بیجوینت[۱۱] (2001) نیاز به استفادهٔ واقعی از فرهنگ لغات دوزبانه به قصد استفادهٔ مکالماتی از زبان در گفتار و شنیدار باعث شد که فرهنگ‌های دوزبانه به سوی ارائهٔ یک یا چند مثال از برخی کلمات و به‌خصوص افعال، صفات و قیدها بپردازند. این مثال‌ها عمدتاً کوتاه هستند و سعی دارند معنای کلمه را در بافت منسجم زبانی به‌کار ببرند و هم به یادگیری معانی سخت‌تر کلمهٔ هدف کمک و هم رفتار دستوری آن واژه را تعیین کنند (رضایی، ۱۳۸۸). البته بدیهی است که ذکر مثال برای همهٔ کلمات هم کار سختی است و هم به حجم فرهنگ دوزبانه اضافه می‌کند. ذکر مثال برای برخی کلمات ازجمله اسامی خاص لازم نیست (Cowie, 2009).

هم‌زمان با گسترش کم‌سابقهٔ فرهنگ‌های دوزبانه، فرهنگ‌های جامع‌تر تک‌زبانه نیز سیر تحول و تکامل خود را می‌گذرانند و با توجه به خاص بودن برخی معانی و مفاهیم که معادل‌یابی برای آن‌ها در زبان مقصد کار نسبتاً دشواری بود، به روند تدوین و توسعهٔ فرهنگ‌های دوزبانه کمک شایانی کردند (Hartman, 2001). این کمک به‌صورت معرفی تعریف کوتاهی از واژه در زبان مبدأ نیز است که مزایا و معایب خود را دارد و البته طرفداران و مخالفان خود را. در عمدهٔ فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی برخط و مکتوب تعریف کلمه به زبان مبدأ (درمورد این مطالعه زبان انگلیسی) از تعارف و مثال‌های زبان مبدأ کم‌تر استفاده شده است و به‌جای آن ارائهٔ مترادف و بعضاً متضاد برخی کلمات، مرسوم شده است (مرادی، ۱۳۹۲). از لحاظ نظری، ارائهٔ این مترادف‌ها و متضادها هر کدام معایب و مزایای خود را دارد.

فرهنگ‌های دوزبانه با الگوبرداری از فرهنگ‌های تک‌زبانه در پاره‌ای از موارد به گنجاندن عکس‌های کوچک سیاه و سفید و اخیراً رنگی به رساندن معانی برخی کلمات نظیر اسامی خاص و

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

عام، اسامی پرندگان، گیاهان، جانوران و ابزار تخصصی کمک می‌کنند که عموماً با استقبال مواجه شده و به دریافت معادل مناسب کمک شایانی کرده‌اند (Bergenholtz & Agerbo, 2015). این تصاویر کوچک که از تصویر یک گیاه ساده تا برای مثال، معرفی بخش‌های مختلف یک یخچال طبیعی یا ساختمان خاصی تنوع دارند، به استفاده‌کنندگان از فرهنگ‌های دوزبانه کمک می‌کنند که کلمات بدون معادل و یا کلماتی را که معادل فرهنگی خاصی در زبان مبدأ ندارند، تبیین کنند.

فرهنگ‌های دوزبانه باید اطلاعاتی دربارهٔ کاربرد کلمات را نیز در اختیار استفاده‌کنندگان قراردهند نظیر نوشتاری و یا گفتاری بودن، رسمی و یا غیررسمی بودن، میزان محاورگی واژه، ادبی بودن یا عمومی بودن، معنای ضمنی و یا اصلی، معنای مجازی و یا مهجور بودن کلمه و معنای آن و نیز تخصصی بودن یک واژهٔ خاص (Jackson, 2013).

برای زبانی مثل انگلیسی که دارای دو لهجهٔ آمریکایی و بریتانیایی است، معانی و تلفظ کلمات به همراه ویژگی‌های تکیه و هجاهای کلمات نیز در برخی فرهنگ‌های دوزبانه گنجانده می‌شود که هم مفید و هم ضروری‌اند (رضایی، ۱۳۸۸). استاندارد بودن علائم آوایی برای معرفی تلفظ کلمات در زبان مبدأ و نیز مقصد یکی دیگر از شاخص‌های قضاوت دربارهٔ فرهنگ‌های واژگانی دوزبانه است (Durkin, 2016).

فرهنگ‌های دوزبانه در عین حال معادل‌های اعداد، اسامی خاص مهم، اسم کشورها، زبان‌ها، ملیت‌ها و نیز مکان‌های مهم جغرافیایی کشور یا کشورهایی که زبان مبدأ را استفاده می‌کنند ارائه می‌دهند و به سیستم یکاهای اندازه‌گیری مهم نیز می‌پردازند و در برخی مواقع نقشه‌های جغرافیایی را نیز دارا هستند (Whitcut, 1988).

سیر تحول و تکامل فوق‌الذکر در فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس نیز دیده می‌شود و امروزه فرهنگ‌های مکتوب فارسی همهٔ این مشخصات را دارند. تفاوت عمدهٔ جدیدی که در فرهنگ‌نویسی پدیدار شده است، نقش فناوری‌های جدید و نیز کارهای گروهی است. در ادوار و دهه‌های گذشته، افراد به‌صورت تک‌نفره اقدام به تهیه و تدوین فرهنگ‌های دوزبانه می‌کردند که کاری بسیار دشوار و طاقت‌فرسا بود و با توجه به گستردگی واژگان زبان فارسی و زبان انگلیسی، فرهنگ دوزبانهٔ به‌دست‌آمده همواره ناقص بود و نمی‌توانست برخی از نیازهای استفاده‌کنندگان را برآورده سازد. لذا در دو دههٔ اخیر، فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی نظیر *فرهنگ هزاره* و نیز

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

فرهنگ معاصر به کمک فناوری‌های موجود و منابع مکتوب و برخط متعدد تهیه شده و از پیکره‌های زبان فارسی و انگلیسی، موتورهای جست‌وجوگر و بسیاری پایگاه‌های برخط استفاده می‌کنند و توسط گروهی متشکل از محققان (متخصصان) زبان فارسی، زبان انگلیسی، مهندسان رایانه و اینترنت با تخصص‌های خاص تهیه می‌شوند (مرادی، ۱۳۹۲).

چه در کشورهای دیگر اروپایی، آمریکایی و آسیایی و چه در ایران، تهیه‌کنندگان فرهنگ‌های دوزبانه همواره به‌دنبال ارتقای کمیت و کیفیت فرهنگ‌های تولیدی خود بوده‌اند و بهبود محصولات آن‌ها امری انکارناپذیر است. ناشرانی که اقدام به تهیه و تدوین فرهنگ‌های دوزبانه می‌کنند، عمدتاً به استادان مشهور زبان که در زمینهٔ تولید فرهنگ‌های دوزبانه تبحّر دارند مراجعه‌می‌کنند و با دریافت بازخورد از آن‌ها سعی‌می‌کنند نواقص فرهنگ‌های موجود را کم‌تر سازند و نسخه‌های قوی‌تر با معادل‌های مناسب‌تر ارائه دهند. هرچند ناشران و تهیه‌کنندگان فرهنگ‌های دوزبانه در ایران و نیز در بیشتر کشورهای جهان نوعی بازخورد هم از استفاده‌کنندگان فرهنگ‌های دوزبانه دریافت می‌کنند و از برخی مترجمان بنام، زبان‌شناسان و استادان زبان خارجه نظرخواهی می‌کنند، ولی عمدهٔ این نظرخواهی‌ها و بازخوردها به‌صورت شخصی بوده است و تا به حال کم‌تر مطالعه‌ای انجام شده که به بررسی کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس از سوی مترجمان، معلمان زبان‌خارجه و نیز خود زبان‌آموزان که استفاده‌کنندگان اصلی این فرهنگ‌های دوزبانه هستند، بپردازد. لذا، با اتخاذ اصول پژوهشی پذیرفته‌شده در علم زبان‌شناسی کاربردی و با استفاده از ابزارهایی که به‌طور علمی و هدفمند طراحی شده باشند، مطالعهٔ حاضر تلاش کرده است که این خلأ تحقیقاتی را پر کند و کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس را از دیدگاه مترجمان، زبان‌آموزان و مدرسان زبان انگلیسی بسنجد. به‌طور خاص، این مطالعه به دنبال پاسخ به دو سؤال زیر بود:

۱) دیدگاه مترجمان، زبان‌آموزان و مدرسان ایرانی زبان انگلیسی نسبت‌به کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی و بالعکس چیست؟ کدام فرهنگ‌های مکتوب و برخط/برون خط مفیدتر هستند و به چه دلایلی؟

۲) آیا بین دیدگاه‌های مترجمان، زبان‌آموزان و مدرسان زبان انگلیسی دربارهٔ کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی و بالعکس تفاوت معناداری وجود دارد یا خیر؟

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

۳. روش پژوهش

در این قسمت اطلاعات مربوط به طرح پژوهش، مشارکت‌کنندگان و روش نمونه‌گیری، ابزارها و نیز روش گردآوری داده‌ها و نحوهٔ تجزیه‌وتحلیل آن‌ها ارائه شده است.

۳ـ۱. طرح تحقیق

پژوهش حاضر با استفاده از طرح آمیختهٔ توضیحی[۱۲] تلاش کرده است به بررسی دیدگاه مترجمان مدرسان و زبان‌آموزان ایرانی دربارهٔ کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی و بالعکس بپردازد. طرح پژوهش آمیختهٔ توضیحی دارای گام کمی بزرگ‌تر نخست است که به دنبال آن گام کیفی کوچک‌تری با هدف بررسی عمیق‌تر برخی از نکاتی که در گام اول مورد بررسی قرار گرفته بودند می‌آید. به گفتهٔ کرزوول و کرزوول[۱۳] (2018)، در طرح تحقیق آمیخته، ترکیب داده‌های به‌دست‌آمده از دو گام کمی و کیفی مطالعه ضرورت دارد و تجزیه‌وتحلیل نهایی براساس هردو نوع داده جمع‌آوری شده است.

۳ـ۲. جمعیت و نمونهٔ آماری

نمونهٔ آماری این مطالعه دربرگیرندهٔ ۳۷٤ نفر شامل ۳٤ مترجم حرفه‌ای، ۸٦ استاد دانشگاه که دروس ترجمه را در سطح دانشگاه تدریس می‌کردند، و ۲٥٤ دانشجوی سال سوم و چهارم رشتهٔ مطالعات ترجمه می‌شد. گروه مترجمان بیش از پنج سال تجربهٔ حرفه‌ای در کار ترجمه داشتند و دارای آثار ترجمه‌شدهٔ پرتیراژ از ناشران مشهور سطح اول کشور بودند و برخی از آن‌ها متصدیان دارالترجمه‌های رسمی در شهرهای تهران، کرج، قزوین، شیراز و اصفهان بودند و دارای مدارک کارشناسی مترجمی (۱۲)، کارشناسی ارشد مترجمی یا آموزش (۱٥)، و دکتری زبان‌شناسی/آموزش/مترجمی (۷) زبان انگلیسی شامل ۲٤ مرد و ۱۰ زن بودند. ۸٦ استاد دانشگاه با مدارک دکتری تخصصی در گرایش‌های مترجمی، آموزش، و زبان‌شناسی انگلیسی که مدرس دروس مترجمی بودند، به‌دلخواه خود در این مطالعه شرکت کردند. این استادان از ۲۰ دانشگاه دولتی، ۱۳ دانشگاه‌پیام‌نور و ۱۲ واحد دانشگاه آزاد اسلامی مرکز استان با فرستادن پرسش‌نامه، مراجعهٔ حضوری، و تماس تلفنی انتخاب شدند. البته پرسش‌نامهٔ تحقیق

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

برای بیش از ۱۳۱ استاد دانشگاه که دارای ایمیل و تلفن در صفحهٔ دانشگاهی بودند فرستاده شد که حدود ۱۰۰ نفر از آن‌ها در مطالعه شرکت کردند که از این تعداد ۱۴ مورد نیز به‌دلیل پاسخ ندادن کامل به سؤالات از مطالعه کنار گذاشته شدند. زبان‌آموزان حاضر در مطالعه از دانشجویان رشتهٔ مترجمی سال سوم و سال چهارم دانشگاه بین‌المللی امام‌خمینی (ره)، دانشگاه زنجان، دانشگاه خوارزمی، دانشگاه آزاد کرج، دانشگاه آزاد همدان، و شش واحد دانشگاه پیام‌نور مراکز استان براساس رضایت شخصی برای مشارکت در مطالعه انتخاب شدند.

۳ـ۳. ابزارهای پژوهش

از سه ابزار برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده‌شد: پرسش‌نامهٔ پنج‌گزینه‌ای لیکرت[۱۴]، مصاحبه، و بحث گروه کانونی[۱۵].

۳ـ۳ـ۱. پرسش‌نامهٔ پنج گزینه‌ای لیکرت و سؤالات تشریحی

پرسش‌نامهٔ پنج گزینه‌ای لیکرت (۱.کاملاً مخالفم..... ۵. کاملاً موافقم) دربرگیرندهٔ ۳۰ سؤال و پنج سؤال کلی با پاسخ تشریحی برای جمع‌آوری داده‌ها به‌کار رفت. برای طراحی سؤالات این پرسش‌نامه، ابتدا مصاحبه‌های آزاد (غیرمنسجم[۱۶]) با سه نفر استاد دانشگاه که دارای دکتری مطالعات ترجمه بودند و چهار مترجم دارای مدرک کارشناسی ارشد که خود سرپرست دارالترجمه در تهران و کرج بودند برگزار شد و براساس پرسش و پاسخی که بین محقق و این افراد صورت گرفت، سؤالات پرسش‌نامه طراحی شدند. گفتنی است که علاوه‌بر مصاحبه با افراد شرکت‌کنندهٔ فوق‌الذکر، پیشینهٔ تحقیقات انجام‌شده درمورد فرهنگ‌نویسی نیز یکی از منابع طراحی این پرسش‌نامه بود. پرسش‌نامهٔ طراحی‌شدهٔ اولیه دارای چهل سؤال بود. برای بررسی پایایی و روایی این پرسش‌نامه بیست دانشجوی رشتهٔ مترجمی سال چهارم دانشگاه و ده دانشجوی کارشناسی ارشد رشتهٔ مترجمی زبان انگلیسی در یک آزمون آزمایشی به سؤالات آن پاسخ دادند. سپس ویژگی‌های پرسش‌نامهٔ طراحی‌شده نظیر پایایی همهٔ سؤالات و کل پرسش‌نامه، پایایی گزینه‌های آن، و دیگر ویژگی‌های آن مانند

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

آسانی و سختی سؤالات بررسی شدند و ده سؤال با توجه به آمار به‌دست‌آمده و هم‌پوشانی معنایی و محتوایی با دیگر سؤالات از پرسش‌نامه حذف شدند. کاربرد آزمون آلفای کرونباخ[17] نشان‌داد که پایایی پرسش‌نامهٔ نهایی خوب بود ($\alpha = ۰/۸٤$). بعد از تهیهٔ نسخهٔ اعتبارسنجی‌شده، مجدداً از استادان دانشگاه که در طراحی پرسش‌نامه کمک کرده بودند خواسته شد که دربارهٔ اعتبار و محتوای آن نظر بدهند و باز هم تغییرات دیگری در پرسش‌نامه اعمال شد. گفتنی است که از اصول طراحی پرسش‌نامه‌ها که توسط محققان روش تحقیق در حیطهٔ آموزش زبان‌های خارجی ذکر شده است، استفاده شد (Dörnyei & Taguchi, 2018; Curle & Derakhshan, 2021; Mackey & Gass, 2012; Hatch & Lazaraton, 1995).

سؤال سوم پرسش‌نامه در اینجا برای مثال ذکر شده است:

سؤال ۳: فرهنگ لغات موجود انگلیسی به فارسی معادل‌های دقیق و مناسبی را ارائه می‌دهند.

۱. کاملاً مخالفم ۲. مخالفم ۳. تا حدی موافقم ٤. موافقم ٥. کاملاً موافقم

همان‌گونه که گفته شد، پرسش‌نامهٔ تهیه‌شده علاوه‌بر سی سؤال پنج‌گزینه‌ای دارای پنج سؤال تشریحی نیز می‌شد که هدف آن‌ها دریافت اطلاعات دقیق‌تر دربارهٔ دیدگاه‌های مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان رشتهٔ زبان انگلیسی دربارهٔ فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی بود. نمونه‌ای از پرسش‌های تشریحی پرسش‌نامهٔ در ذیل آمده است:

سؤال: کدام فرهنگ لغت/ فرهنگ لغت‌های انگلیسی به فارسی را برای مقاصد آموزشی و ترجمه مناسب‌تر می‌دانید؟ دلایل خود را ذکرکنید؟

۳ـ۳ـ۲. مصاحبهٔ نیمه‌ساختاریافته[18]

مصاحبهٔ نیمه‌ساختاریافته یکی از معمول‌ترین انواع مصاحبه است که در تحقیقات کیفیِ مورد استفاده قرار می‌گیرند. این مصاحبه بین دو حد نهایی ساختاریافته و بی‌ساختار قرار می‌گیرد که گاهی به آن مصاحبهٔ عمیق هم می‌گویند که در آن از تمام مشارکت‌کنندگان سؤالات مشابهی پرسیده می‌شود، اما آن‌ها آزادند که پاسخ خود را به هر طریقی که مایل‌اند ارائه دهند. در این مورد مسئولیت رمزگردانی پاسخ‌ها و طبقه‌بندی آن‌ها برعهدهٔ محقق است. به این نوع مصاحبه، مصاحبهٔ منظم گفته شده است که در آن مصاحبه‌گر از پیش سؤال‌ها و

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

پاسخ‌های موردنظر را تهیه‌وتنظیم می‌کند و در زمان مصاحبه، آن‌ها را در اختیار مصاحبه‌شوندگان و آزمودنی‌ها قرارمی‌دهد (Creswell & Plano Clark, 2011). در این مطالعه، نظیر سؤالات تشریحی ابزار اول، سؤالاتی از مشارکت‌کنندگان پرسیده شد. این مصاحبه‌ها با حدود ده درصد از مشارکت‌کنندگان (مدرسان، مترجمان، و زبان‌آموزان) بود که به‌صورت شنیداری و از طریق گوشی‌های هوشمند تلفن همراه و رایانه و توسط محقق ضبط شد. برخی از مصاحبه‌ها به صورت تلفنی و از طریق نرم‌افزارهای برخط موجود مثل Skype ضبط شد.

۳ـ۳ـ۳. بحث‌های گروه‌کانونی

ابزار سوم شامل بحث گروه‌کانونی با حدود ۱۰ درصد از دانشجویان حاضر در مطالعه بود. بحث و تبادل‌نظر در گروه‌کانونی یکی از روش‌های کیفی در علوم اجتماعی است. گروه‌کانونی شامل افراد محدودی از جامعهٔ هدف (معمولاً بین ٦ تا ۱۰ نفر)، انتخاب می‌شوند و سپس تحلیل‌ها، نظرات و احساسات خود را آزادانه در گروهشان بیان می‌کنند. این نظرات قابل نقدوبررسی بوده و می‌توانند رد یا قبول شوند. از این طریق می‌توان پاسخ بسیاری از سؤالات را که نیازمند بینش عمیق‌تر و تعامل با مشتریان و مخاطبان از نزدیک هستند، بیشتر درک کرد. ۲٦ دانشجو که عمدتاً از دانشجویان دانشگاه بین‌المللی‌امام‌خمینی (ره) بودند، در این بحث‌های گروه‌کانونی شرکت کردند و نظرات خود را دربارهٔ کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس چه به‌صورت مکتوب و چه به‌صورت برخط و برون‌خط بیان کردند و با همدیگر به بحث پرداختند. یکی از محققان، دبیر جلسات بود و تلاش می‌کرد که زمان را مدیریت کند و همهٔ دانشجویان بتوانند در بحث‌ها شرکت کنند. این جلسات در چهار هفتهٔ متوالی و به مدت یک‌ساعت‌ونیم برگزار شدند. محقق با اجازه از دانشجویان جلسات را به‌صورت صوتی و نیز با فیلم‌برداری ضبط کرد.

۳ـ۳ـ۳. فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس

فرهنگ‌های بررسی‌شده در مطالعهٔ حاضر شامل *فرهنگ دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی* (سلیمان حییم) و پس از آن *فرهنگ معاصر پویا* (محمدرضا باطنی)، *فرهنگ گسترده پیشرو انگلیسی به فارسی* (منوچهر آریان‌پور)، و *هزاره* (محمدعلی حق‌شناس) بود. فرهنگ‌های برخط و برون‌خط قابل‌نصب بر روی رایانه و گوشی تلفن همراه شامل فست دیکشنری (Fast Dictionary)،

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

دیکشنری تحلیلگران، مترجم بابیلون، نرم‌افزار Lingoes، برنامهٔ مترجم گوگل برون‌خط و برخط، فرهنگ واژگان حرفه‌ای iAryanDic، سیستم عامل جاوا PersianMobiDict، Nokia Dictionary، UniDic، SaraDic، و فرهنگ برخط آبادیس بودند.

۳ـ۴. روش گردآوری داده‌ها

مطالعهٔ آمیختهٔ حاضر در چهار گام اصلی انجام شد. در گام نخست، پرسش‌نامهٔ لیکرت با سی سؤال پنج‌گزینه‌ای و پنج سؤال تشریحی به کمک سه استاد دانشگاه و چهار مترجم حرفه‌ای که مدیر دارالترجمه‌های مشهور تهران بودند طراحی‌شد و سپس با گروه بیست نفری از دانشجویان کارشناسی مترجمی و هشت نفر دانشجوی کارشناسی ارشد مترجمی اعتبارسنجی شد. در گام دوم، پرسش‌نامهٔ طراحی‌شده برای مشارکت‌کنندگان از طریق ایمیل و پیام‌رسان‌های اجتماعی داخلی و خارجی نظیر واتساپ و تلگرام فرستاده شد. این گام از مطالعه حدود سه ماه به‌طول انجامید و در پایان، ۳٤ مترجم، ۸٦ استاد دانشگاه که مدرس دروس رشتهٔ کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری رشتهٔ مطالعات ترجمه بودند و ۲٥٤ دانشجوی رشتهٔ کارشناسی مطالعات ترجمه با کامل کردن هردو بخش پرسش‌نامه در این مطالعه شرکت کردند. در گام سوم، به‌صورت تصادفی با ۱۰ درصد از مشارکت‌کنندگان در بخش کمی مطالعه مصاحبه انجام شد. این مصاحبه‌ها از طریق مراجعهٔ حضوری، تماس تلفنی، و یا از طریق شبکه‌های مجازی اجتماعی مانند اسکایپ، تلگرام، واتساپ، و اینستاگرام انجام شد و بیشتر آن‌ها با کسب اجازه از مشارکت‌کنندگان به‌صورت صوتی و برخی مواقع تصویری ضبط شد. و بالأخره در گام چهارم، بحث‌های گروه‌کانونی با برخی دانشجویان مطالعات ترجمه صورت گرفت.

۳ـ۵. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

اطلاعات گردآوری‌شده توسط پرسش‌نامه هم به‌صورت کیفی و هم به‌صورت کمی مورد تحلیل قرار گرفتند. سی سؤال چندگزینه‌ای پرسش‌نامه به‌صورت کمی مورد بررسی قرار گرفتند و در پاسخ هر سؤال میانگین و انحراف از معیار پاسخ مشارکت‌کنندگان برای گروه‌های سه‌گانهٔ مطالعه فراهم شد تا نظر مشارکت‌کنندگان نسبت‌به جنبه‌های مختلف

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

استفاده از فرهنگ لغات فارسی ـ انگلیسی دوزبانه به شاخص‌های آماری ملموس‌تری قابل بررسی باشد. از درصد و نمودار هم برای بررسی و گزارش نتایج استفاده شد. در بخش تحلیل داده‌ها، خصوصاً داده‌های کمی، مبنا و ملاک ارزیابی‌ها براساس روش‌های موردتأیید محققان علم آمار در آموزش زبان و نحوهٔ نمره‌دهی پرسش‌نامه‌ها بود (Dörnyei & Taguchi, 2018; Curle & Derakhshan, 2021; Mackey & Gass, 2012). میانگین ریاضی نظرات (در یک مقیاس لیکرت از ۱ تا ۵) درنظر گرفته‌شده درواقع معادل ملاک‌های کیفی مانند ضعیف، متوسط، تقریباً خوب، مفید، و بهتر هستند و میانگین بالاتر یا پایین‌تر در مقایس پنج نمره‌ای درواقع نشان‌دهندهٔ همین مقیاس‌های کیفی است. از نرم‌افزار بررسی آمار کیفی با عنوان MAXQDA برای یافتن پاسخ‌های شبیه استفاده شد. مصاحبه‌ها و بحث‌های گروهی متمرکز ضبط‌شده نیز چندین بار توسط محققان و یک همکار به کمک این نرم‌افزار بررسی شدند و به مهم‌ترین پاسخ‌ها به‌صورت مکتوب درآمدند. سپس پاسخ‌های نوشته‌شده براساس تشابه محتوایی طبقه‌بندی‌شده و نظرات مشارکت‌کنندگان استخراج شدند.

۴. یافته‌های پژوهش

نتایج به‌دست‌آمده ازپرسش‌نامه برای سه گروه مشارکت‌کنندگان در جدول ۱ خلاصه شده است:

جدول ۱: آمار توصیفی برای نظرات مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان دربارهٔ کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی و بالعکس

Table 1: Descriptive statistics for participnats' attitudes towrd the quality of bilingual English-Persian dictionaries

	مترجمان		مدرسان		زبان‌آموزان	
سؤال	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار
۱. فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی موجود برای یادگیری زبان انگلیسی و ترجمه از این زبان بسیار مفید هستند.	۳/۲۵	۱/۱۷	۳/۲۱	۱/۱۲	۳/۲۳	۱/۲۹
۲. فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی معادل‌های دقیقی برای اکثر اصطلاحات	۳/۸۵	۱/۲٤	۳/۳٦	۱/۲۷	۳/۷۸	۱/۱۲

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

سؤال	مترجمان		مدرسان		زبان‌آموزان	
	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار
موردنیاز ارائه می‌دهند.						
۳. فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی موجود تعداد خیلی بالای از کلمات هردو زبان مبدأ و مقصد را در خود گنجانده‌اند.	۳/۳۲	۱/٤٤	۳/۲۳	۰/۹٦	۳/۲٤	۱/۷۲
٤. معادل‌های ارائه‌شده در فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی نیازهای آموزشی و ترجمه را به طور کامل مرتفع می‌سازند.	۳/۱۳	۱/٥۰	۳/۱۱	۱/۳۷	۳/۲۲	۱/٦۳
٥. فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی، ترتیب معانی برای کلمات زبان مبدأ را در زبان مقصد رعایت کرده‌اند.	۳/۲۷	۱/۲۱	۳/۳٤	۱/۱۸	۳/۲٥	۱/۳۳
٦. مراجعه به فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی، نیاز به مراجعه به فرهنگ‌های تک‌زبانهٔ انگلیسی را مرتفع می‌سازد.	۳/۱۲	۱/۱۲	۳/۱۰	۰/۹۸	۳/۲۲	۱/۱۷
۷. مراجعه به فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی نیاز به مراجعه به فرهنگ‌های تک‌زبانهٔ انگلیسی را مرتفع می‌سازد.	۲/٥٦	۱/٤۱	۲/۸۷	۱/۲۲	۳/۰۹	۱/۱٦
۸. همیشه معانی موردنظر برای یادگیری و ترجمه را به‌راحتی در فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی پیدا می‌کنم.	۲/۹٦	۰/۹۹	۳/۲۱	۱/۲۰	۳/٤٥	۱/٥۲
۹. مواقع معنای موردنظر در یک متن را در معانی لیست‌شده در فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی نمی‌یابم.	۳/۳۳	۱/۲۱	۳/۲٤	۱/۲۱	۳/۲٦	۱/۲۳
۱۰. معادل‌های ارائه‌شده در فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی معادل‌های به‌روزشده و جدید هستند.	۳/۱۹	۱/۱۲	۳/۲۱	۱/۱۷	۳/۲٤	۱/۱٤
۱۱. معادل‌های ارائه‌شده در فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی بیانگر زبان امروزی نوشتاری و گفتاری فارسی و	۳/۰٥	۱/۲۱	۳/۱۱	۱/۰۸	۱٥/۳	۱/٤۳

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

سؤال	مترجمان		مدرسان		زبان‌آموزان	
	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار
انگلیسی هستند.						
۱۲. فرهنگ‌های فارسی ـ انگلیسی دوزبانه معادل‌های فارسی سره و اصیل را ارائه کرده‌اند.	۲/۹۲	۱/۳۳	۲/۸۲	۱/۲۱	۳/۰۸	۱/۵۲
۱۳. فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی معادل‌های ترجمه‌گون و نامأنوس ارائه می‌دهند.	۲/۲۱	۱/۲۳	۲/۳٤	۱/٤٤	۲/۲۷	۱/٥٦
۱٤. اطلاعات مربوط به اقسام کلمه در فرهنگ‌های دوزبانه به تشخیص معادل درست کلمه هدف کمک می‌کنند.	۳/۱۳	۱/۱۲	۳/۱۸	۱/۰۹	۳/۲۵	۱/۲۲
۱۵. فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی معادل‌های لازم برای افعال دو کلمه‌ای و یا عبارات فعلی را فراهم می‌کنند.	۲/۸۸	۱/۲۲	۲/۷۳	۱/۱۱	۳/۱۹	۰/۹۸
۱٦. فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی به‌طور رضایت‌بخشی عمدهٔ اصطلاحات مورد نظر و معادل‌های دقیق آن‌ها را دارند.	۲/۹۳	۱/۰۸	۲/۹۵	۱/۳۲	۳/۰۹	۱/۱۲
۱۷. فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی دارای مثال‌های مفیدی هستند که به یادگیری و دریافت معنای کلمه کمک می‌کنند.	۲/۷۸	۱/۳۲	۲/۷۹	۱/۱۷	۳/۲۹	۱/۰۹
۱۸. فرهنگ‌های دوزبانه فارسی ـ انگلیسی اطلاعات لازم دربارهٔ رسمی بودن، غیررسمی بودن، و میزان محاوره‌گی کلمات ارائه می‌دهند که یادگیری معنا و معادل آن‌ها کمک می‌کند.	۲/۹۹	۱/۳۲	۳/۲۵	۱/۱۹	۳/۲۳	۱/۱۸
۱۹. فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی اطلاعات ارزشمندی دربارهٔ ادبی بودن و معانی ثانویهٔ کلمات به‌دست می‌دهند که به یادگیری معنا و معادل کلمات کمک می‌کنند.	۳/۰۲	۰/۹۹	۳/۱۱	۱/۱۵	۳/۱۹	۱/۲۸

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

سؤال	مترجمان		مدرسان		زبان‌آموزان	
	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار
۲۰. فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی با ارائهٔ معادل و معنای درست مراجعه به اینترنت و منابع دیگر را مرتفع می‌سازند.	۲/۸٦	۱/۲۵	۳/۰۵	۱/۲۰	۳/۱٤	۱/۲۲
۲۱. فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی معانی مشتقات کلمات را به‌نحو کامل و احسن در اختیار من قرار می‌دهند.	۲/۷٦	۱/۲۹	۲/۸۸	۱/۳۳	۳/۱۱	۱/۵۹
۲۲. کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی از فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی بهتر است.	۳/۸۹	۰/۸۸	۳/۹٤	۱/۰۷	٤/۰۵	۰/۸۵
۲۳. کیفیت فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی از فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی بهتر است.	۱/۹۸	۱/۲۳	۲/۰۹	۱/۵٤	۲/۳۲	۱/٦۷
۲٤. تصاویر ارائه‌شده در فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی ضروری هستند چون به دریافت معنا و معادل دقیق کمک می‌کنند.	۲/۸۷	۱/٤٤	۳/۱۵	۱/۲۷	۳/۲۲	۱/۳۰
۲۵. فرهنگ‌های انگلیسی ـ فارسی دوزبانهٔ مکتوب و برخط/برون‌خط موجود معانی و معادل کلمات هم‌نشین لازم را ارائه می‌دهند.	۲/۷٦	۱/۵۰	۲/۹۸	۱/٦۷	۲/۸۹	۱/٦۵
۲٦. فرهنگ‌های برون‌خط و برخط دوزبانهٔ قابل‌نصب بر روی گوشی تلفن همراه، رایانه، و تبلت از کیفیت بالایی برخوردارند.	۱/۹۸	۰/۹۰	۱/۹۵	۰/۸۹	۲/۲۰	۱/٤۳
۲۷. تلفظ‌های بیشتر فرهنگ‌های دوزبانه فارسی ـ انگلیسی استاندارد و راحت هستند.	۲/۲۲	۱/۲۰	۲/۳۳	۱/۰۹	۲/٤۵	۱/٤۰
۲۸. من استفاده از فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی مکتوب را به فرهنگ‌های برون‌خط و برخط ترجیح می‌دهم.	۲/۸۷	۱/۱۰	۲/۹۱	۱/۰۸	۳/۰۷	۱/۵۵
۲۹. مترادفات و متضادهای ارائه‌شده در برخی فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی	۲/۹٦	۱/۳۳	۲/۹٤	۱/۱۲	۳/۱٦	۱/۳۰

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

سؤال	مترجمان		مدرسان		زبان‌آموزان	
	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار	میانگین	انحراف از معیار
و بالعکس بسیار مفید هستند.						
۳۰. فرهنگ‌های برون‌خط و برخط موجود قابل جایگزین شدن با فرهنگ‌های مکتوب هستند.	۲/۳۳	۱/۰۹	۲/۲۷	۰/۸۹	۳/۰۰	۱/۲۲

همان‌گونه که در جدول ۱ آمده است، هر سه گروه مترجمان، مدرسان و زبان‌آموزان بیان کردند که فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی موجود دارای کیفیت متوسطی بودند، معادل‌های متوسطی ارائه می‌کردند، ترتیب معانی در آن‌ها تقریباً خوب بود، تصاویر به‌کاررفته به درک معنای درست کلمات کمک می‌کردند و اطلاعات مربوط به اقسام کلام مفید بودند. هر سه گروه مشارکت‌کننده دارای نمرات میانگین تقریباً یکسان برای سؤالاتی که به این مسائل پرداخته بودند، داشتند (سؤالات ۱، ۲، ٤، ٥، ١٤ و۲۹). هر سه گروه اتفاق‌نظر داشتند که کیفیت فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی مکتوب به مراتب از کیفیت فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی مکتوب بهتر است و این‌که مراجعه به فرهنگ‌های فارسی ـ انگلیسی مکتوب و برخط/برون‌خط همیشه جوابگوی نیاز آنان نیست، و نیاز آن‌ها برای مراجعه به منابع دیگر و نیز فرهنگ تکه‌زبانهٔ انگلیسی را مرتفع نمی‌سازد (سؤالات ٦، ۷، ۸، ۲۰، ۲۲ و۲۳). مشارکت‌کنندگان معتقد بودند که بیشتر فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی موجود به اندازهٔ کافی به مثال‌های مفید، اصطلاحات و لغات چندکلمه‌ای و نیز کلمات هم‌نشین نمی‌پردازند و نیازهای آموزشی و ترجمهٔ آن‌ها را برآورده نمی‌کنند. به‌علاوه، معنای برخی کلمات ترجمه‌گون بوده و با فارسی سره و اصیل فاصله دارد (سؤالات ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۲۰، ۲۱).

مشارکت‌کنندگان بیان کردند که کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی مکتوب به‌مراتب از فرهنگ‌های برون‌خط و برخط بهتر است، فرهنگ‌های برون‌خط و برخط معادل‌های ضعیف‌تری دارند و تعداد کلمات و اصطلاحات آن‌ها کم‌تر است و این‌که این فرهنگ‌ها در حال حاضر قابل جایگزین شدن با فرهنگ‌های مکتوب نیستند (سؤالات ۲۵، ۲٦، ۲۸، ۳۰). هر سه گروه مشارکت‌کنندگان بیان داشتند که عمدهٔ فرهنگ‌های مکتوب و

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

برون‌خط/برخط موجود بـه انـدازهٔ کـافی بـه مشـتقات ضـروری و معـانی ثانویـه و مجـازی نمی‌پردازند و مثال‌های آن‌ها کافی و کارساز نیست. البته، مشارکت‌کنندگان دیـدگاه متوسـطی دربارهٔ کیفیت و کمیت اطلاعات فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی موجود داشتند و این‌که فرهنگ‌های موجود، اطلاعات کمی دربارهٔ میزان ادبی بودن، رسمی بودن و محاورگی واژگان در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌دهند. نمرات میـانگین و انحـراف از معیـار بـرای هـر سـی سؤال پرسش‌نامهٔ برای نظرات مترجمان، مدرسان و زبان‌آموزان متفاوت بودنـد ولـی میـزان این تفاوت زیاد نبود. اما به‌خاطر سـنجش معنـاداری و غیرمعنـاداری ایـن نمـرات، از آزمـون غیرپارامتریک کروسکال ـ والیس[۱۹] استفاده شد. لذا قبل از پرداختن به تجزیه‌وتحلیل سـؤالات تشریحی پرسش‌نامه، نتایج مصـاحبه‌هـا، و بحـث گـروه‌هـای کـانونی، بـه بیـان نتـایج آمـار استنباطی به‌کاررفته می‌پردازیم.

برای مقایسهٔ معناداری تفاوت‌های بـین میـانگین‌هـای دیـدگاه‌هـای سـه گـروه مترجمـان، مدرسان، و زبان‌آموزان با توجه به این‌که پاسخ‌ها عددی نبوده و به‌صـورت مجمـوع بسـامد پاسخ‌ها حساب شد و نیز غیرنرمال بودن توزیع نمرات کـه در نتیجـهٔ آزمـون کولمـوگروف ـ اسمیرنوف[۲۰] به‌دست آمـد (n>۵۰) (p= ۰/۲۰۰> ۰۵/) ، از آزمـون غیرپـارامتری کروسـکال ـ والیس استفاده شد. این آزمون معادل غیرپارامتری آزمون تحلیل واریانس یـک‌طرفـه[۲۱] اسـت که برای مقایسهٔ عملکرد بیش از دو گروه مستقل بـه‌کـار مـی‌رود. در جـدول شـمارهٔ ۲ رتبـهٔ میانگین‌ها برای گروه‌های مطالعه خلاصه شده است.

جدول ۲: رتبهٔ میانگین‌ها برای دیدگاه‌های مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان دربارهٔ کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی و بالعکس

Table 2: Mean ranks for participnats' attitudes towrd the quality of bilingual English-Persian dictionaries

	گروه	تعداد	رتبه میانگین‌ها
دیدگاه مشارکت‌کنندگان	مترجمان	۳٤	۲۸/۷۲
	مدرسان	۸٦	۲۷/۳۳
	زبان‌آموزان	۲٥٤	۲۹/٤۲
	کل	۳۷٤	

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

هر چند تفاوت‌هایی بین رتبهٔ میانگین‌ها برای دیدگاه‌های مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان دربارهٔ کیفیت فرهنگ‌های دوزبانه وجود داشت، اما کاربرد آزمون غیرپارامتری کروسکال ـ والیس (جدول ۳) نشان داد که بین نظرات سه گروه درمورد فرهنگ‌های دوزبانه انگلیسی و فارسی و بالعکس تفاوت معناداری وجود نداشت (p =۰/۳۱۴ >۰/۰۵، χ^2=۱/۴۵۲).

جدول ۳: آزمون غیر پارامتری کروسکال ـ والیس برای مقایسهٔ دیدگاه‌های مشارکت‌کنندگان

Table 3: Kruskal-Wallis test for participnats' attitudes towrd the quality of bilingual English-Persian dictionaries

آماره	دیدگاه مشارکت‌کنندگان
کای‌مربع[۲۲] (خی‌دو)	۱/۴۵۲
درجهٔ آزادی	۲
سطح معناداری	۰/۳۱۴

آمار کیفی نیز برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها به‌کار رفت. نتایج پرسش‌های تشریحی، مصاحبه‌ها و نیز بحث‌های که به کمک گروه‌های‌کانونی انجام شد، نشان‌داد که هر سه گروه مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان معتقد بودند فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی پویا، نشر نو، و هزاره قوی‌تر از دیگر فرهنگ‌ها بودند و معادل‌های به‌روزتر و دقیق‌تری ارائه می‌کردند، انواع معنا را پوشش می‌دادند و منطبق بر اصول ساخت‌واژهٔ فارسی بودند، اصطلاحات مهم و دانشگاهی را گنجانده بودند، دارای انسجام در نحوهٔ ترجمه واژگان بودند، ترجمه‌های واژگان آن‌ها اصالت فارسی بیشتری داشت و ترجمه‌گون نبودند. هر سه گروه تقریباً اتفاق‌نظر داشتند که ایراد اصلی فرهنگ‌های دوزبانه انگلیسی به فارسی این است که واژگان جدید و یا معانی جدید آن‌ها را پوشش نمی‌دهند و یا به عبارتی چاپ سالیانه یا دوسالانه برای واژگان جدید ندارند. به‌علاوه، این فرهنگ لغت‌ها متکی به اشخاص هستند و مثلاً معادل‌های پیشنهادی نهادهایی مانند فرهنگستان زبان فارسی را به‌طور کامل اعمال نمی‌کنند و یا با تأخیر اعمال می‌کنند، لذا جایگزینی این گرده‌برداری‌ها با ترجمه‌های تحت‌اللفظی و یا عین معال خارجی رایج شده، کند و یا گاهی غیرممکن است. مورد دیگری که

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

به‌خصوص مورد انتقاد دانشجویان بود، عدم دسترسی به لوح فشرده و یا وبگاه این فرهنگ‌ها بود که از نظر مشارکت‌کنندگان مانعی بر سر راه ترجمه و یادگیری موفق و گسترش زبان فارسی در ابعاد کمی و کیفی واژگانی آن است.

مترجمان، مدرسان، و زبان‌آموزان در مصاحبه‌ها و پاسخ‌های تشریحی تصریح داشتند که این فرهنگ‌های دوزبانه باید به‌صورت لوح فشرده، وبگاه قابل‌دسترسی، و نرم‌افزار قابل‌نصب بر روی گوشی‌های تلفن همراه و رایانه‌های شخصی موجود باشند. نتایج پرسش‌نامهٔ، مصاحبه‌ها و بحث گروه‌های‌کانونی با مشارکت‌کنندگان نشان داد که فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی قابلیت بالایی ندارند و تقریباً همگی از مشکلات عدیده‌ای ازقبیل معادل‌های غلط، ترجمه‌گون و در پاره‌ای موارد کاملاً بی‌ربط، قدیمی، غیرمصطلح، و غیرمفید رنج می‌برند و قادر نیستند نیازهای ترجمه و تعلیم را برطرف سازند و فقط برای درصد کمی از ارجاعات می‌توانند یاریگر باشند. مشارکت‌کنندگان نسبت‌به کیفیت فرهنگ‌های آنلاین و قابل‌نصب موجود دیدگاه منفی داشتند و خواستار تدوین فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی به انگلیسی به صورت مشارکت گروهی بین تعداد زیادی از افراد خبره به همراه لوح فشرده، وبگاه، و نیز نرم‌افزارهای قابل‌نصب بر روی تلفن همراه و رایانه‌های شخصی بودند.

۵. بحث

مطالعهٔ حاضر یکی از نادرترین مطالعاتی است که به بررسی کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس از دیدگاه استفاده‌کنندگان این فرهنگ‌ها یعنی مترجمان، مدرسان و زبان‌آموزان پرداخته است و تا آنجایی که دانش محققان و نگارندگان این مقاله اجازه می‌دهد، این مطالعه در نوع خود بی‌نظیر است و اولین باری است که در ایران چنین مطالعه‌ای انجام می‌شود. در حیطهٔ فرهنگ‌نگاری در سطح بین‌المللی هم کارهای‌های تحقیقاتی بسیار کمی دربارهٔ بررسی کیفیت فرهنگ‌های دوزبانه از دیدگاه استفاده‌کنندگان انجام شده است و عمدهٔ مطالعات فرهنگ‌نگاری براساس دیدگاه‌ها و متخصصان علم زبان و یا خود فرهنگ‌نگاران و ادیبان بوده است. مطالعهٔ آمیختهٔ توضیحی حاضر با استفاده از ابزارهای کمی و کیفی و ترکیب و تجزیه‌وتحلیل مشترک هردو نوع آمار به‌دست‌آمده به نتایج مهمی رسید.

نخست این‌که کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی و بالعکس از نظر

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

استفاده‌کنندگان از این فرهنگ‌ها یعنی مترجمان، مدرسان و زبان‌آموزان متوسط بوده و این فرهنگ‌ها هنوز دارای نواقص محتوایی زیادی هستند. استفاده‌کنندگان از فرهنگ‌های موجود معتقد بودند که هرچند معادل‌های موجود برای تک‌کلمه‌ها ارزشمند هستند و به وظیفهٔ خود عمل می‌کنند، ولی معادل‌های ارائه‌شده برای کلمات هم‌نشین، اصطلاحات و عبارت‌های چندکلمه‌ای دقیق نیستند و اهداف یادگیری، آموزشی و ترجمه‌ای آن‌ها را برآورده نمی‌کنند.

دوم این‌که کیفیت فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی به مراتب از کیفیت فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی بهتر است. یکی از دلایل این مسئله به گفتهٔ استادان زبان و مترجمان حرفه‌ای شرکت‌کننده در مصاحبه‌های کیفی این است که فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی موجود در ایران توسط فرهنگ‌نویسان ایرانی که زبان فارسی زبان مادری و یا زبان رسمی آموزش آن‌هاست ترجمه‌وتدوین شده است و به‌دلیل تسلط بهتر این فرهنگ‌نگاران به زبان فارسی و عدم آشنایی تمام و کامل با زبان انگلیسی، معادل‌یابی فارسی برای واژه‌های انگلیسی برای آن‌ها آسان‌تر از معادل‌یابی انگلیسی برای واژه‌های فارسی است (بیابانگردجوان، ۱۳۹۶؛ مرادی، ۱۳۹۲) به گفتهٔ کسانی که در زمینهٔ فرهنگ‌نگاری تحقیق کرده‌اند، این مشکل تقریباً بین‌المللی است (Atkins, 1991; Durkin, 2016; Nelson, 2020). برای مثال فیورتز ـ الیویرا (2018) معتقد است که فرهنگ‌نگاری موفق همواره باید توسط گویشوران بومی زبان مبدأ صورت گیرد، چون آن‌ها به‌راحتی می‌توانند به ترجمهٔ فرهنگ‌های تک‌زبانه که به زبان مبدأ نوشته شده است، بپردازند و به‌دلیل تسلط به زبان مادری، معادل‌های مناسب‌تری را ارائه دهند.

سوم این‌که کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی و بالعکس موجود برای نسخه‌های مکتوب به مراتب بهتر از نسخه‌های برخط و برون‌خط است. به‌گفتهٔ مشارکت‌کنندگان، نسخه‌های برون‌خط/برخط موجود علاوه‌بر مشکلات شکلی و نرم‌افزاری فراوانشان از مشکلات محتوایی کمی و کیفی زیادی رنج می‌برند، ازجمله تعداد کم‌تر کلمات، معانی کم‌تر، نبود اطلاعات دربارهٔ قسم کلمه و صورت‌های انشقاقی مختلف آن. به گفتهٔ پیوتروسکی و تارپ (2009)، هدف بیشتر فرهنگ‌های برون‌خط/برخط، منفعت‌های مالی است، زیرا فرهنگ‌های دوزبانهٔ قوی به‌دلیل دشواری تهیه‌شان توسط اشخاص و یا شرکت‌های کوچک قابل تدوین نیستند. همچنین، اسوینسن (2009) ابراز داشته است که مشکلات نرم‌افزاری و گاهی نیاز به اینترنت نیز ممکن است استفاده از

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

فرهنگ‌های برخط را محدودتر کند و استقبال استفاده‌کنندگان را به دنبال نداشته باشد.

چهارم این‌که فرهنگ‌های موجود مثال‌های کافی برای انتقال معانی و معادل‌های آن‌ها را ندارند. به گفتهٔ قانعی‌فرد (۱۳۸٤)، گنجاندن مثال‌های کوتاه و در عین‌حال مفهومی می‌تواند بر غنای این فرهنگ‌های دوزبانه اضافه کند. پنجم این‌که برخی از این فرهنگ‌های مکتوب و الکتریکی به‌صورت مداوم به‌روزرسانی نمی‌شوند که این مسئله هم بر معانی برخی کلمات تأثیرگذار است و هم نمی‌تواند جواب‌گوی واژگان جدید که دائماً در حال تولید و یا بازخوانش معنایی هستند، باشد. همان‌گونه که بوگاردز[۲۳] (1980) بیان کرده، روزآمدی و معادل‌های جدید یکی از شاخص‌های اصلی ارزیابی کیفیت فرهنگ‌های دوزبانه است. همچنان که قبلاً ذکر شد، مسئلهٔ روزآمدی یکی از مشکلات فرهنگ‌های دوزبانه است که معمولاً توسط اشخاص به صورت تک‌نفره تدوین‌شده‌اند. روزآمد کردن فرهنگ‌های دوزبانه کار آسانی نیست و نیازمند کار گروهی است که هزینه‌های مالی و زمانی بالایی دارد. مرادی (۱۳۹۲) نیز معتقد است به‌روزرسانی فرهنگ‌های مکتوب و برخط/برون‌خط یکی از نیازهای اصلی فرهنگ‌نویسی برای فرهنگ‌های دوزبانهٔ فارسی ـ انگلیسی است.

۶. نتیجه‌گیری و کاربردهای پژوهش

مطالعهٔ آمیختهٔ توضیحی حاضر در بررسی کیفیت فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی و بالعکس از دیدگاه مترجمان، مدرسان و زبان‌آموزان به چند نتیجه‌گیری مهم رسید. اول این‌که مشارکت‌کنندگان معتقد بودند که فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی به فارسی مکتوب، کیفیت به مراتب بالاتری از فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی داشتند. دوم این‌که فرهنگ‌های مکتوب دوزبانهٔ فارسی به انگلیسی و بالعکس دارای کمیت و کیفیت بالاتری از فرهنگ‌های برخط و برون‌خط بودند. سوم این‌که فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی *پویا*، *نشر نو*، و *هزاره* قوی‌تر از دیگر فرهنگ‌های مکتوب بودند. به‌علاوه، مشارکت‌کنندگان دیدگاه‌های خود را درمورد نواقص فرهنگ‌های دوزبانهٔ انگلیسی ـ فارسی مکتوب و برون‌خط/برخط بیان کردند و راهکارهای خود را در این زمینه ارائه دادند. نتایج این تحقیق دارای کاربردهای پژوهشی برای فرهنگ‌نگاران است. نخست این‌که فرهنگ‌نگاران باید با استفاده از تحقیقات کمی، کیفی و آمیخته در سطح گسترده به جمع‌آوری دیدگاه استفاده‌کنندگان از

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

فرهنگ‌های تدوین‌شدهٔ خود بپردازند و نظرسنجی مداوم و تحقیقات پیمایشی و نظرسنجی را همواره انجام دهند تا بتوانند فرهنگ‌های جامع‌تر، قوی‌تر و مفیدتری تهیه کنند. دوم این‌که فرهنگ‌نگاران می‌توانند نواقص کار خود را اصلاح کنند و به نیازهای عملی مخاطبان آثارشان پاسخ مطلوب بدهند. سوم این‌که، فرهنگ‌نویسان باید درجهت ارتقای کیفیت فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی مکتوب و برون‌خط/برخط که به گفتهٔ استفاده‌کنندگان مشکلات شدیدتری نسبت‌به فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی دارند، تلاش کنند تا هم به نیازهای عملی استفاده‌کنندگان پاسخ دهند و هم به ارتقای سطح زبان فارسی کمک کنند. مطالعهٔ حاضر مانند همهٔ پژوهش‌های دیگر در علم زبان‌شناسی، فرهنگ‌نگاری و زبان‌شناسی کاربردی دارای محدودیت‌ها و نواقصی است که می‌توانند در مطالعات آتی اصلاح و یافته‌های بهتری حاصل شود. مثلاً مطالعات جامع‌تری با حضور مترجمان بیشتری از همهٔ مناطق کشور و با استفاده از پرسش‌نامه‌های قوی‌تر و جامع‌تری صورت پذیرد. همچنین، در مطالعهٔ حاضر برای مقایسهٔ نظرات از سه گروه شرکت‌کننده استفاده می‌شود. مجموع امتیاز داده‌شده توسط هر گروه در کل سؤالات با یکدیگر جمع شده است. این در حالی است که سؤالات نظرات ایشان دربارهٔ موضوعات متعدد و گاه متناقضی را جویا شده‌اند، مثل فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی، فارسی به انگلیسی، برخط، برون‌خط، و غیره. مطالعات آتی می‌توانند سؤالاتی را که درمورد موضوع مشابهی پرس‌وجو می‌کنند با یکدیگر تجمیع کنند و زیرسازه‌هایی برای پرسش‌نامه شکل دهند. سپس به مقایسهٔ نظرات افراد در هریک بپردازند؛ برای مثال: رویکرد نسبت‌به فرهنگ‌های انگلیسی به فارسی برخط، رویکرد نسبت‌به فرهنگ‌های فارسی به انگلیسی برون‌خط، الی آخر. با این شیوه، نه‌تنها مقایسهٔ بین‌گروهی بلکه مقایسهٔ داخل ـ گروهی نیز میسر می‌شود. محققان مقالهٔ حاضر با اذعان به نواقص پژوهش حاضر، امیدوارند که این پژوهش سرآغازی برای مطالعات بیشتر محققان و زبان‌پژوهان ایرانی در زمینهٔ فرهنگ‌نویسی و عوامل دخیل در آن باشد.

۷. پی‌نوشت‌ها

1. Lexicography
2. Rundell
3. Bergenholtz & Agerbo
4. Tarp
5. Durkin

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

6. Jackson
7. Schmitt
8. Williams
9. Nation
10. Svensén
11. Béjoint
12. Explanatory Mixed-methods Design
13. Creswell & Creswell
14. Five-poin Lickert Scale
15. Focus-Group Discussions (FGDs)
16. Unstrcutured Interviews
17. Cronbach's Alpha
18. Semi-structured Interview
19. Kruskal-Wallis test
20. Kolmogorov–Smirnov test
21. One-way ANOVA
22. Chi-square
23. Bogaards

۸. منابع

- آریان‌پور، م. (۱۳۸۵). *فرهنگ گستردهٔ پیشرو انگلیسی به فارسی*. تهران: امیرکبیر.
- باطنی، م. ر. (۱۳۸۵). *فرهنگ معاصر پویا*. تهران: نشر معاصر.
- بیابانگرد جوان، ع. (۱۳۹٦). فرهنگ‌نویسی دوزبانه: ضرورت‌ها و مشکلات. *نامهٔ فرهنگستان*، ۱۱(۵۸)، ٦۰ـ ۷۲.
- درودی، ف. (۱۳۹۲). فرهنگ‌نویسی اولیهٔ فارسی به زبان‌های انگلیسی و فرانسه. *ماهنامهٔ کتاب ماه کلیات*، ۱٦(۹)، ٤۸ـ ۵۳.
- رضایی، س. ن. (۱۳۸۸). معرفی و نقد اصول فرهنگ‌نویسی. *نثر پژوهی ادب فارسی (ادب و زبان)*، ۲٦(۲۳)، ۱۸۳ـ ۲۰۲.

https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=128239

- جعفری، م. ر. (۱۳۹۵). *فرهنگ نشر نو*. تهران: نشر نو.
- حق‌شناس، م. ع. (۱۳۸۱). *فرهنگ معاصر هزاره*. تهران: نشر معاصر.
- حییم، س. (۱۳۹۱). *فرهنگ معاصر فارسی ـ انگلیسی*. تهران: نشر معاصر.
- دبیرسیاقی، م. (۱۳٦۸). *فرهنگ‌های فارسی و فرهنگ‌گونه‌ها*. تهران: اسپرک.

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

- قانعی‌فرد، ع. (۱۳۸٤). *نخستین درس‌های فرهنگ‌نگاری*. تهران: بهنود.
- صفرزاده، ب. (۱۳۹٦). نگاهی به فرهنگ معاصر هزاره (انگلیسی ــ فارسی). *نامهٔ فرهنگستان*، ۱٦(۱)، ۲۰۵ـ ۲۱۱.
- صفوی، ک. (۱۳۹٤). *هفت گفتار دربارهٔ ترجمه*. تهران: نشر مرکز.
- لطفی‌پور ساعدی، ک. (۱۳۹۲). *درآمدی به اصول و روش ترجمه*. تهران: نشر دانشگاهی.
- مرادی، ن. (۱۳۹۲). سیر فرهنگ‌نویسی در ایران. *کتاب ماه کلیات*، ۱٦(۹)، ٤ـ ۹.
- وثوقی، ح. (۱۳۸۳). *واژه‌شناسی و فرهنگ‌نگاری فارسی*. تهران: باز.

References

- Aryanpur, M. (2006). *The Progressive English to Persian Dictionary*. Tehran: Amirkabir Publications. [In Persian].
- Atkins, B. T. S. (1991). Building a lexicon: The contribution of lexicography. *International Journal of Lexicography, 4*(3), 167–204. https://doi.org/10.1093/ijl/4.3.167
- Atkins, B. T. S., & Rundell, M. (2008). *The Oxford guide to practical lexicography.* Oxford University Press.
- Bateni, M. (2006). *Pooya Contemporary Dictionary of English to Persian*. Tehran: Nashr-e-Moaser. [In Persian].
- Béjoint, H., (2001). *The lexicography of English: From origins to present*, Oxford University Press.
- Bergenholtz, H., & Agerbo, H. (2015). Lexicographical structuring: The number and types of fields, data distribution, searching and data presentation. *Lexicographica, 31*, 5–38. https://doi.org/10.1515/lexi–2015-0003
- Biabangard Javan, A. (2017). Bilingual lexicography: Necessities and challnages. *Nameye Farhangistan, 11*(58), 60–72. [In Persian].
- Bogaards, P. (2001). The use of grammatical information in learner's dictionaries. *International Journal of Lexicography, 14*(1), 97–121.

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]

[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

https://doi.org/10.1093/ijl/14.2.97

- Cowie, A. P. (Ed.). (2009). *The Oxford history of English lexicography*. Clarendon Press.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantities, and mixed methods approaches* (5th ed.). Sage.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research.* Sage.
- Curle, S. M., & Derakhshan, A. (2021). Trends in using questionnaires for EMI research: Suggestions for future improvements. In J. K. H. Pun, & S.M. Curle (Eds.), *Research methods in English medium instruction* (1st ed.) (32–45) Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003025115.
- Dabirsiaqi, M. (2007). *Persian dictionaries and sub-dictionaries.* Tehran: Espark. [In Persian].
- Dörnyei, Z., & Taguchi, T. (2010). *Questionnaires in second language research: Construction, administration, and processing* (2nd ed.). Routledge.
- Doroudian, F. (2013). Early bilingual lexicography from Persian to English and Frenc. *Monthly Journal of Ketab-e-Mahe Kolliat, 16*(9), 48–53. [In Persian].
- Durkin, P. (Ed.) (2016). *The Oxford handbook of lexicography*. Oxford University Press.
- Fuertes-Olivera, P. A. (2016). E-lexicography. A Cambrian explosion in lexicography: Some reflections for designing and constructing specialised online dictionaries. *International Journal of Lexicography, 29*(2), 226–247. http://dx.doi.org/10.5788/29-1-1519
- Fuertes-Olivera, P. A. (Ed.) (2018). *The Routledge handbook of lexicography*. Routledge.
- Ghanei Fard, E. (2005). *First lessons of lexicography.* Tehran: Behnoud.
- Haghshenas, M. A. (2002). *Farhang-e Moaser millennium English - Persian*

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

dictionary. Tehran: Nashr-e-Moaser. [In Persian].

- Hartmann, R. (2001). *Teaching and researching lexicography*. Pearson Education.
- Hartmann, R., Fuertes-Olivera, P. A., & Bergenholtz, H. (Eds.). (2012). *E-lexicography: The internet, digital initiatives and lexicography*. Continuum.
- Hatch, E., & Lazaraton, A. (1995). *The research manual: Design and statistics for applied linguistics*. Newbury House Publication.
- Hayyem, S. (2012). *Farhang-e Moaser English to Persian dictionary*. Tehran: Nashr-e-Moaser. [In Persian].
- Ja'fari, M. R. (2016). *Nashr-E Now: Concise English-English, English-Persian dictionary*. Tehran: Nashr-E Now. [In Persian].
- Jackson, H. (Ed.). (2013). *The Bloomsbury companion to lexicography*. Bloomsbury.
- Lotfipour Saedi, K. (2013). *An Introduction to Principles of Translation: A Discoursal Approach*. Tehran: Nashr-e Daneshgahi. [In Persian].
- Mackey, A., & Gass, S. M. (2012). *Research methods in second language acquisition: A practical guide*. Wiley-Blackwell.
- Moradi, N. (2013). The historical evolution of lexicography in Iran. *Monthly Journal of Ketab-e-Mahe Kolliat, 16*(9), 4–9. [In Persian].
- Nation, I. S. P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
- Nation, I. S. P. (2013). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
- Nelson, K. (2020). Informing lexicographic choices through corpus and perceptual data. *International Journal of Lexicography*, *33(3),* 251–268. https://doi.org/10.1093/ijl/ecz030
- Piotrowski, T., & Tarp, S. (2009). Lexicography in the borderland between

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]

knowledge and non-knowledge: General lexicographical theory with particular focus on learner's lexicography. *International Journal of Lexicography, 22*(4), 480–486. https://doi.org/10.1093/ijl/ecp030

- Rezaei, R. N. (2009). The introduction and an evaluation of the priciples of lexicpgraphy. *Journal of Prose Studies in Persian Literature, 26*(23), 183–202. https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=128239 . [In Persian].
- Rundell, M. (2012). The road to automated lexicography: An editor's viewpoint. In S. Granger, & M. Paquot (Eds.), *Electronic lexicography* (15–30). Oxford University Press.
- Safarzadeh, B. (2016). An Overviewe of *Farhang-e Moaser millennium dictionary (English - Persian). Nameye Farhangistan, 16*(1), 205–211. [In Persian].
- Safavi, K. (2015). *Seven Perspectives on Translation*. Tehran: Nashr-e Markaz.
- Schmitt, N. (2014). Size and depth of vocabulary knowledge: What the research shows. *Language Learning, 64*(4), 913–951. https://doi.org/10.1111/lang.12077
- Svensén, B. (2009). *A handbook of lexicography: The theory and practice of dictionary-making*. Cambridge University Press.
- Tarp, S. (2008). *Lexicography in the borderland between knowledge and nonknowledge*. Niemeyer.
- Vosoughi, H. (2004). *Persian Lexicology and Lexicography*. Tehran: Baz Publications.[In Persian].
- Whitcut, J. (1988). Lexicography in simple language. *International Journal of Lexicography, 1*(1), 49–55.
- Williams, D. A. (2021). Alien vs. editor of World English in the Oxford English dictionary: Policies, practices, and outcomes (1884–2020), *International Journal of Lexicography, 34*(1), 39–65. https://doi.org/10.1093/ijl/ecaa015

[Downloaded from lrr.modares.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.23223081.1401.0.0.120.2]
[DOI: 10.29252/LRR.14.2.10]